

(สำเนา)

ด่วนมาก ที่ สร 0203/ว 80

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

8 มิถุนายน 2521

เรื่อง การขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไข วิธีการประกวดราคาจ้างก่อสร้างของทางราชการ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ สร 0203/ว 15 ลงวันที่ 19 มกราคม 2521

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทีกที่ สร 1001/290 ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2521 และเอกสารประกอบ รวม 13 แผ่น

ตามที่ได้ยื่นขออนุมัติคณะรัฐมนตรี เห็นชอบด้วย เกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ ในการประกวดราคาส่งก่อสร้างของทางราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ และให้ถือปฏิบัติต่อไปได้ ตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแจ้งว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้เสนอขอให้ทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับ การปรับปรุงแก้ไขวิธีการประกวดราคา ส่งก่อสร้างของทางราชการ ตามหนังสือที่ สร 0203/ว 15 ลงวันที่ 19 มกราคม 2521 ซึ่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ส่งเรื่องให้สำนักงาน ป.ป.ป. และสำนักงานงบประมาณพิจารณา เสนอความเห็น ประกอบการพิจารณา ของคณะรัฐมนตรีแล้ว ความละเอียดปรากฏตามสำเนาบันทีก และเอกสารประกอบที่ได้ส่งมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรี ได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2521 ลงมติ

1. เห็นชอบด้วย กับมาตรการฯ ที่แก้ไขใหม่ตามที่สำนักงาน ป.ป.ป. เสนอและให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจถือปฏิบัติต่อไป

2. ในกรณีที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจใด มีเหตุจำเป็น หรือมีปัญหาในทางปฏิบัติ ให้ผู้มีอำนาจอนุมัติ พิจารณานุมัติผ่อนผัน การปฏิบัติตามมาตรการดังกล่าว ได้เป็นครั้งคราว และให้แจ้งให้สำนักงาน ป.ป.ป. สำนักงานคณะกรรมการ ตรวจเงินแผ่นดินทราบถึงเหตุผล และความจำเป็น ที่ได้ผ่อนผันทุกครั้งด้วย

จึงเรียนขึ้นมายังท่าน เพื่อขอปฏิบัติต่อไป ขอได้โปรดแจ้งให้ส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจในสังกัด
ทราบ และถือปฏิบัติต่อไปด้วย

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) ปลั่ง มีจุล
(นายปลั่ง มีจุล)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม
โทร. 2823606

(สำเนา)

ด่วนที่สุด บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ สร 1001/290

วันที่

เรื่อง การขอทบทวนมติรัฐมนตรีเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขวิธีการประกวดราคาจ้างก่อสร้าง

เรียน ท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (พลโท บุญเรือน บัวบุญ)

ตามที่ได้มีบัญชา ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี พิจารณาและเสนอความเห็น ในเรื่องที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอขอให้ทบทวนมติคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไข วิธีการประกวดราคาจ้างก่อสร้างของทางราชการ ตามหนังสือ ที่ สร 0203/ว 15 ลงวันที่ 19 มกราคม 2521 รายละเอียดปรากฏ ตามหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ กส 0203/8629 ลงวันที่ 25 เมษายน 2521 ดังแจ้งอยู่แล้ว นั้น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ส่งเรื่องให้สำนักงาน ป.ป.ป. ในฐานะเป็นเจ้าของเรื่อง ในการพิจารณากำหนดมาตรการ เพื่อการป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ เกี่ยวกับวิธีการประกวดราคา ก่อสร้างของทางราชการนี้ และส่งให้สำนักงบประมาณ ในฐานะเป็นส่วนราชการ ที่ได้ร่วมพิจารณากำหนดมาตรการนี้ เสนอคณะรัฐมนตรีด้วย

หน่วยงานทั้งสอง ได้แจ้งผลการพิจารณา โดยมีความเห็นแยก เป็นแต่ละกรณีเรียงตามลำดับหัวข้อ ที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ดังปรากฏตามเอกสารหมายเลข (1) ที่แนบ

ขณะเดียวกัน สำนักงาน ป.ป.ป. ได้มีหนังสือเชิญผู้แทน ของส่วนราชการทุกกระทรวง หน่วยงาน และรัฐวิสาหกิจอื่นในส่วนกลาง โดยเฉพาะที่เห็นว่า มีงบประมาณค่าก่อสร้างมาก และเป็นหน่วยงานปฏิบัติ รวม 50 หน่วย การประชุมจัดให้มีขึ้น ระหว่างวันที่ 18-19 พฤษภาคม 2521 มีผู้แทนของหน่วยงานใหญ่ รวมถึงหน่วยงาน ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) กระทรวงคมนาคม (กรมทางหลวง) เข้าร่วมประชุมปรึกษาเพื่อรับฟังความคิดเห็น และร่วมกันพิจารณาแนวทาง ที่จะแก้ไขปรับปรุงมาตรการ เพื่อการป้องกันฯ ดังกล่าว ให้เหมาะสม ทั้งนี้ โดยมีผู้แทนของส่วนราชการ และคณะอนุกรรมการ ป.ป.ป. ฝ่ายวิจัย ซึ่งมีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดมาตรการนี้ เข้าร่วมด้วย

ความเห็นของที่ประชุม ส่วนใหญ่ลงความเห็น ให้มีการแก้ไข ปรับปรุงข้อความ และถ้อยคำ ตามหนังสือ ที่ สร 0203/ว 15 ลงวันที่ 19 มกราคม 2521 ในบางหัวข้อเสียใหม่ เพื่อความเหมาะสมชัดเจน และเพื่อตัดปัญหา ความเข้าใจผิด ในการตีความของหน่วยปฏิบัติ และหน่วย ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบ ในภายหลังด้วย

บัดนี้ สำนักงาน ป.ป.ป. ได้สรุปผลการพิจารณา และเสนอขอแก้ไข ปรับปรุงมาตรการ เพื่อการป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ เกี่ยวกับวิธีการประกวดราคาก่อสร้าง ตามความเห็นของที่ประชุม ซึ่งได้จัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว มาเพื่อขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เอกสารหมายเลข (2) ที่แนบ

กระผมพิจารณาแล้วเห็นว่า มาตรการเพื่อการป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ เกี่ยวกับวิธีการประกวดราคาก่อสร้าง ของทางราชการที่ได้แก้ไข ปรับปรุงใหม่ตามที่สำนักงาน ป.ป.ป. เสนอ นอกจากได้พิจารณา โดยคำนึงถึงข้อขัดข้องของหน่วยงาน ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติแล้ว ยังได้ระบุเป็นหลักการโดยชัดแจ้งว่า มาตรการที่กำหนดขึ้น มุ่งหมายก็เพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติ แก่เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งปัญหาที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ ขอให้พิจารณาทบทวน ก็ได้รวมอยู่ในข้อแก้ไขคราวนี้ด้วยแล้ว

อย่างไรก็ดี มาตรการที่แก้ไขใหม่ในคราวนี้ กระผมเห็นว่า หากมีส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจใดมีเหตุจำเป็น หรือมีปัญหาในทางปฏิบัติโดยเฉพาะในระยะเริ่มต้น บางกรณี เช่น ข้อ 1.1 และ 2.1 เมื่อมีเหตุผลสมควร ก็ขอให้เสนอขออนุมัติรัฐมนตรี เจ้าสังกัดพิจารณาผ่อนผัน ได้เป็นครั้งคราว โดยขอให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่ได้ขอผ่อนผันแจ้ง สำนักงาน ป.ป.ป. และสำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (ค.ต.ง.) ทราบ พร้อมด้วยเหตุผล และความจำเป็นทุกครั้งที่ มีการผ่อนผันด้วย

กระผมเห็นควรนำเสนอคณะรัฐมนตรี เป็นเรื่องด่วน ในวันอังคารที่ 30 พฤษภาคม 2521 เพื่อให้บางกระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีข้อขัดข้องสามารถดำเนินการต่อไปได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและมีบัญชา

(ลงชื่อ) พลตรี ประkob จารุมณี

(ประkob จารุมณี)

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

29 พฤษภาคม 2521

(สำเนา)

ด่วนที่สุด ที่ สร 0308/12760

สำนักงบประมาณ

9 พฤษภาคม 2521

เรื่อง ความเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขวิธีการประกวดราคาส่งก่อสร้างตามมติคณะรัฐมนตรี

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ สร 1001/1712 ลงวันที่ 4 พฤษภาคม 2521

ตามหนังสือที่อ้างถึง ขอทราบความเห็น ต่อปัญหาที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เสนอขอให้พิจารณา ทบทวน มติคณะรัฐมนตรี ที่ สร 0203/ว 15 ลงวันที่ 19 มกราคม 2521 เรื่องการปรับปรุงแก้ไข วิธีการประกวด ราคา ส่งก่อสร้างของทางราชการ ภายในวันที่ 9 พฤษภาคม 2521 เพื่อจกนำเสนอ ท่านรัฐมนตรีประจำสำนัก นายกรัฐมนตรี พิจารณาโดยด่วนต่อไป นั้น

สำนักงบประมาณได้พิจารณา แล้วขอเรียนชี้แจง และเสนอแนะข้อคิดเห็น ตามลำดับข้อขัดข้อง และ ปัญหาของกระทรวงเกษตรฯ ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 การกำหนดให้ การประกวดราคา แต่ละครั้งต้องจัดทำบัญชีแสดงปริมาณวัสดุ และราคาก่อสร้าง เพื่อให้ผู้เข้าประกวดราคาแจ้งปริมาณ ราคา เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ และเปรียบเทียบราคา ซึ่งกระทรวง เกษตรและสหกรณ์เห็นว่า เป็นปัญหาสำหรับงานโครงการก่อสร้างใหญ่ เช่น งานเขื่อน งานระบบส่งน้ำ ตลอดจนงานอาคารในคลองส่งน้ำ ที่จะต้องใช้เวลาดำเนินการ และจัดทำเอกสารมากขึ้นหลายสิบเท่าตัวนั้น สำนักงบประมาณเห็นว่า บัญชีแสดงปริมาณวัสดุและราคาก่อสร้าง ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ย่อมจะต้อง แตกต่างกันไป ตามลักษณะงานของการก่อสร้าง แต่ละชนิดแต่ละโครงการ ดังนั้น เพื่อให้การแสดงบัญชี ดังกล่าวถูกต้อง และสามารถไปปฏิบัติงาน ได้เต็มตามวัตถุประสงค์ ที่คณะทำงานมุ่งหวัง และไม่ให้เกิดอุปสรรค ลำช้าแก่การปฏิบัติงาน อันจะเป็นผลเสียหาย แก่ราชการ และป้องกันการทุจริตได้อีกด้วย จึงเห็นสมควรให้ คณะทำงาน ในเรื่องนี้พิจารณา ทบทวนใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยให้เชิญผู้แทนหน่วยงาน ที่เป็นฝ่ายปฏิบัติ และมี

ประสบการณ์ ในการประกวดราคางานใหญ่ ๆ เช่น งานของกรมชลประทาน หรือกรมโยธาธิการ ตลอดจนกรมทางหลวง และส่วนราชการอื่น ๆ ที่มีประสบการณ์ ในการก่อสร้างมาก เข้าร่วมพิจารณาหาทางแก้ไข หรือ ออกแบบบัญชี รายละเอียดดังกล่าวให้สามารถปฏิบัติงาน ให้ลุล่วงได้ตามวัตถุประสงค์ ไม่เกิดอุปสรรค และก่อให้เกิดประโยชน์ และเป็นผลดี แก่ทางราชการ อันจะเป็นการป้องกันการรั่วไหล และการทุจริตต่อไป ซึ่งจะทำให้สามารถแก้ไข ข้อขัดข้อง ข้อ 1.1 1.2 1.3 และ 1.4 ตามหนังสือที่ กส 0203/8629 ลงวันที่ 25 เมษายน 2521 ได้ต่อไป

ข้อ 2 การกำหนด ให้ผู้เข้าประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้าง ที่มีวงเงินตั้งแต่ 1,000,000 บาทขึ้นไป ต้องเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เห็นว่า อาจทำให้ราคาก่อสร้าง ที่ผู้เข้าประกวดราคาเสนอสูงกว่าที่ควร และงานก่อสร้าง ที่ดำเนินการ ในท้องที่ทุรกันดาร มักประสบปัญหา เพราะจากประสบการณ์ ที่ผ่านมามักจะได้ผู้รับจ้าง ที่เป็นบุคคลธรรมดา ในท้องถิ่นนั้น ๆ โดยผู้รับเหมาทางส่วนกลาง หรือที่จดทะเบียน เป็นนิติบุคคลไม่สนใจ จะยื่นซองเข้าประกวดราคาเลยนั้น สำนักงานประมาณเห็นว่า ขณะนี้ปรากฏว่า ผู้รับเหมาก่อสร้างส่วนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในท้องถิ่นปฏิบัติงาน ต่ำกว่ามาตรฐานคือ ทำงานโดยคำนึงถึง ปริมาณ มากกว่าคำนึงถึงคุณภาพ ทำให้ราคางานไม่ถูกต้อง ตรงตามความจริง ผู้รับเหมารายย่อย อาจรับงานราคา ต่ำกว่าที่จริง แต่มีปัญหา เรื่องละทิ้งงานกลางคัน หรือบางรายละทิ้งงาน ตั้งแต่งวดแรกก็มีเป็นอันมาก ทำให้เกิด การเสียหาย แก่ราชการอย่างยิ่ง ดังนั้น การกำหนดให้ผู้รับจ้างเหมา เป็นนิติบุคคลจึงเป็นผลดี และมีหลักประกัน มั่นคง ทั้งในด้านเศรษฐกิจการเงิน และด้านผลงาน

ข้อ 3 การกำหนดให้มีการแบ่งงวดงาน การจ่ายเงิน และการกำหนดเวลาก่อสร้าง แล้วเสร็จของงานแต่ละงวดนั้นเห็นว่า ในหน่วยงานบางหน่วยเดิม ถือปฏิบัติโดย ให้ผู้รับเหมาเป็นผู้วางแผน การแบ่งงวดงาน ด้วยความเห็นชอบ ของนายช่าง หรือสถาปนิกของทางราชการ ก็ต้องกำหนดไว้แน่นอนแต่แรก อาจมีปัญหากับผู้รับเหมา ขอเปลี่ยนแปลงภายหลังได้ ถ้าการดำเนินงานไม่ได้ตามที่ระบุไว้นั้น สำนักงานประมาณมีความเห็นว่า ถ้าเป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่องนี้คือแบ่งงวดงาน เป็นร้อยละของงานทั้งหมด และสัมพันธ์กับงวดการจ่ายเงินแต่ละงวด โดยมีแผนการปฏิบัติงานประกอบแล้ว ก็ย่อมไม่มีปัญหาใด ๆ ถ้ามีแผนปฏิบัติงานที่แน่นอน และถูกต้อง เว้นแต่จะมีวิกฤตการณ์ ที่ไม่คาดหมายเกิดขึ้น ก็ย่อมจะอยู่ในวิสัยที่จะเปลี่ยนแปลงได้ ตามเหตุผล และความจำเป็น เป็นกรณี ๆ ไป

ข้อ 4 ตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่องการกำหนดคุณสมบัติ ของผู้เข้าประกวดราคานั้น เหมาะสมคืออยู่แล้ว สมควรที่จะยึดถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไปได้

ข้อ 5 การกำหนดให้ส่งประกาศ แจ้งความประกวดราคา ให้องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย ภายใน 3 วันทำการนั้น อยู่ในวิสัยที่จะปฏิบัติได้อยู่แล้ว ไม่ควรขยายเป็น 5 วันทำการ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเสนอ ประกอบการพิจารณา ของท่านรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) สุทธิ สิงห์เสนห์

(นายสุทธิ สิงห์เสนห์)

ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ

กองวิเคราะห์ 4

โทร. 2811044 ต่อ 231

(สำเนา)

ที่ สร 0802/2475

สำนักงาน ป.ป.ป.

16 พฤษภาคม 2521

เรื่อง ชี้แจงมติคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไข วิธีการประกวดราคา สิ่งก่อสร้างของทางราชการ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ กส 0203/8629 ลงวันที่ 25 เมษายน 2521

ตามหนังสือที่อ้างถึง แจ้งว่าสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้รับเรื่องร้องเรียน จากกระทรวงเกษตร และสหกรณ์ ขอให้ทบวณมติคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไข วิธีประกวดราคา สิ่งก่อสร้างของทางราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ นั้น

สำนักงาน ป.ป.ป. ขอเรียนชี้แจงดังนี้

1. ตามที่มติคณะรัฐมนตรี ให้แจ้งรายละเอียด ตามตัวอย่างนั้น ก็เพื่อประโยชน์ ในการตรวจสอบ และเปรียบเทียบราคา ซึ่งตามปกติหน่วยงาน จะต้องแสดงรายละเอียด เมื่อขอตั้งงบประมาณอยู่แล้ว ส่วนแบบตัวอย่าง ที่ให้นั้นเป็นเพียงตัวอย่าง เกี่ยวกับการก่อสร้างอาคาร ซึ่งหน่วยงาน ไม่จำเป็นต้องทำตามตัวอย่างทุกขั้นตอน เพียงแต่แยกรายการวัสดุ ให้ตรงกับงาน ที่จะก่อสร้างเท่านั้น อนึ่ง การจัดแยกเป็นบัญชี แต่ละกลุ่มจะสะดวกยิ่งขึ้น และสามารถตรวจสอบได้ง่าย

1.1 การกำหนดให้การประกวดราคา แต่ละครั้งต้องจัดทำบัญชีแสดงปริมาณวัสดุ และราคาก่อสร้าง เพื่อให้ผู้เข้าประกวดราคา แจ้งปริมาณ ราคา เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ และเปรียบเทียบราคานั้น เป็นปัญหาสำหรับงานก่อสร้าง เช่น งานเขื่อน งานระบบส่งน้ำ งานอาคารในคลองส่งน้ำ มีลักษณะแตกต่างไปจากบัญชีตัวอย่างนั้นตามข้อเท็จจริงนั้น รายละเอียดที่ปฏิบัติ มีเป็นจำนวนมากรายการ ซึ่งหน่วยงานแต่ละแห่ง ก็ต้องแจ้งรายละเอียดอยู่แล้วให้ครบทุกงาน ซึ่งหน่วยงาน ไม่จำเป็นต้องทำตามทุกขั้นตอนตามตัวอย่าง และในการของบประมาณ ก็จัดทำรายละเอียดอยู่แล้ว จึงไม่ยุ่งยากที่จะปฏิบัติงาน ตามมติคณะรัฐมนตรีแต่อย่างใด

1.2 บางหน่วยงานที่ไม่มีสถานปึก ก็ขอความช่วยเหลือ จากหน่วยงานอื่นได้ ประกอบกับระเบียบการจ้างพัสดุ ก็ได้ให้อำนาจในการจ้างผู้เขียนแบบอยู่ด้วยแล้ว

1.3 ในการจัดทำบัญชีปริมาณวัสดุ และราคาก่อสร้างนั้น หลักเกณฑ์ในการคำนวณแตกต่างกัน ถึงแม้จะมีวัสดุเพื่อเหลือเผื่อขาด ก็ไม่น่าจะมีปัญหาที่จะปฏิบัติงาน ตามมติคณะรัฐมนตรีไม่ได้ เพราะปกติก็ต้องมีวัสดุ เพื่อเหลือเผื่อขาดอยู่แล้ว ไม่เป็นการยาก แก่การพิจารณาเลย

1.4 การแยกบัญชี แสดงรายละเอียดตามวิธีการจ้าง ทำให้ต้องเสียเวลา ในการเปิดซองตรวจสอบ รายละเอียด ซึ่งก็ทำอยู่เป็นปกติในปัจจุบันอยู่แล้ว สำหรับงานที่มีการประกวดราคาการแก้ไข บางรายการที่เป็นช่องทางในการทุจริตนั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบ จากกรรมการเปิดซอง

2. การกำหนดให้ผู้เข้าประกวดราคา จ้างเหมาก่อสร้าง ที่มีวงเงินตั้งแต่หนึ่งล้านบาทขึ้นไป ต้องเป็นนิติบุคคล นั้น

2.1 ทำให้ราคาก่อสร้างสูงกว่าที่ควร ไม่เป็นความจริงเสมอไป การที่ต้องเป็นนิติบุคคล ตามกฎหมายนั้น ก็เพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ จะได้ผู้ที่มีประสบการณ์มีอาชีพ ในการก่อสร้างที่แท้จริง เป็นที่เชื่อถือได้ หน่วยราชการนั้น สามารถติดตามการปฏิบัติงาน เรียกค่าใช้จ่ายเสียหาย ในภายหลังได้ และนิติบุคคลนั้น ต้องมีการเสียภาษี ในการประกอบธุรกิจนั้นด้วย ถ้าไม่เป็นนิติบุคคล หรือเป็นเอกชน ก็ไม่สามารถจะทราบประวัติ ความชำนาญ ผลงานที่ทำมาแล้วในอดีตได้ เป็นช่องทางให้เกิดการทุจริต และประพฤติมิชอบ ระหว่างผู้รับเหมาเอกชนกับเจ้าหน้าที่ ของส่วนราชการได้ และราคาก่อสร้างของเอกชน บางกรณีสูงกว่านิติบุคคล ไม่สามารถติดตามทวงถาม เรียกหรือให้ชดเชย เพราะไม่มีแหล่งที่อยู่แน่นอน รัฐก็เก็บภาษีไม่ได้ การก่อสร้างที่ดำเนินงาน ในท้องถิ่นทุรกันดาร ถ้าหน่วยราชการนั้น มีความจำเป็นจะต้องจ้างบุคคลธรรมดา หน่วยราชการนั้น ก็สมควรจะต้องพิจารณาให้รอบคอบ เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้รับจ้าง ตามระเบียบการจ้างวัสดุอยู่แล้ว และวงเงิน 1,000,000 บาท นั้นก็มากพอ ที่จะหาผู้ที่มีประสบการณ์ เป็นที่เชื่อถือของหน่วยงานนั้นอยู่แล้ว จากการชี้แจง ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทำให้เข้าใจว่า การประกวดราคาก่อสร้าง ของกรมชลประทานทำอยู่ในวงแคบเกินไป ควรส่งเสริมให้มีการจดทะเบียนนิติบุคคล ให้ถูกต้องเพื่อประโยชน์ ของทางราชการ

3. การที่ให้ผู้รับเหมา เป็นผู้วางแผนการแบ่งวงงาน โดยความเห็นชอบ ของเจ้าหน้าที่ราชการนั้นไม่ถูกต้อง เป็นการให้อำนาจผู้รับเหมา เกินขอบเขตมากไป

4. การกำหนดคุณสมบัติ ของผู้เข้าประกวดราคา ตามมติคณะรัฐมนตรีนั้น ให้อยู่ในดุลพินิจของหน่วยราชการนั้น ๆ

5. การกำหนด ให้ส่งแจ้งความใน 3 วันทำการ หลังจากที่ดินนาม ในประกาศประกวดราคาแล้วนั้น เป็นเวลาอันสมควรแล้ว ถ้าหน่วยราชการนั้น ๆ จะให้ความร่วมมือตามมติรัฐมนตรี

6. สำนักงาน ป.ป.ป. ได้ออกหนังสือเชิญ หน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ที่มีการก่อสร้างตั้งแต่ 20,000,000 บาทขึ้นไป จำนวน 40 หน่วยงาน ให้ส่งผู้แทนมาร่วมประชุม เพื่อชี้แจงและให้ข้อคิดเห็น เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวด้วยแล้ว ในวันที่ 18 พฤษภาคม 2521

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) สุทธิ อากาศฤกษ์

(นายสุทธิ อากาศฤกษ์)

เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป.

กองวิจัยและวางแผน

โทร. 2823161 ต่อ 47

(สำเนา)

ด่วนมาก ที่ สร 0802/3092

สำนักงาน ป.ป.ป.

29 พฤษภาคม 2521

เรื่อง ทบพวนมติคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไข วิธีการประกวดราคาก่อสร้าง
เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือ ที่ สร 0203/ว 15 ลงวันที่ 19 มกราคม 2521

ตามที่คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 17 มกราคม 2521 ให้ส่วนราชการหน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ทุกแห่งถือปฏิบัติ ตามมาตรการ เพื่อป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ เกี่ยวกับการประกวดราคาก่อสร้าง กับให้ส่งประกาศ แจ้งความ ประกวดราคาก่อสร้าง ให้กรมประชาสัมพันธ์ประกาศด้วย นั้น

เนื่องจากมีบางส่วนราชการ ฯ สงสัยไม่เข้าใจวิธีปฏิบัติ ตามมติข้างต้นที่อ้างถึง สำนักงาน ป.ป.ป. จึงได้เชิญผู้แทนส่วนราชการฯ ที่มีการก่อสร้างตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป 50 หน่วยงาน ไปร่วมประชุมชี้แจงปัญหาการปฏิบัติ กับคณะอนุกรรมการ เฉพาะกิจ (ติดตามรายงานผลงาน การปฏิบัติเกี่ยวกับการประกวดราคาส่งก่อสร้าง ของทางราชการหน่วยงานของรัฐ และ รัฐวิสาหกิจ เสนอคณะกรรมการ ป.ป.ป. ตามมติคณะรัฐมนตรี) กรรมการและอนุกรรมการ ป.ป.ป. และเจ้าหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ป. ที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 18-19 พฤษภาคม 2521 เวลา 09.30-12.00 น. ณ ห้องประชุมสำนักงาน ป.ป.ป. ความเห็นที่ประชุม ให้มีการแก้ไขปรับปรุงข้อความ และถ้อยคำบางประการ เกี่ยวกับมาตรการดังกล่าวให้เหมาะสม ทั้งนี้ โดยมีคณะอนุกรรมการ เฉพาะกิจ และคณะอนุกรรมการ ป.ป.ป. ฝ่ายวิจัย ร่วมในการพิจารณาด้วย

สำนักงาน ป.ป.ป. จึงเสนอขอแก้ไขปรับปรุงมาตรการ เพื่อป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบเกี่ยวกับวิธีการ ประกวดราคาก่อสร้าง ตามเอกสารที่แนบมา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(ลงชื่อ) สุธี อากาศฤกษ์

(นายสุธี อากาศฤกษ์)

เลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ป.

กองวิจัยและวางแผน

โทร. 2823161 ต่อ 47

มาตรการเพื่อการป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ เกี่ยวกับ การประกวดราคาก่อสร้างที่แก้ไขปรับปรุงใหม่ (1)	เหตุผล (2)
การกำหนดมาตรการดังกล่าว มีความมุ่งหมาย เพื่อใช้กับการประกวดราคา ก่อสร้างของทางราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ในลักษณะที่ให้สอดคล้อง กับระเบียบที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน และมีใช่เป็นการกำหนดระเบียบขึ้นใหม่ แต่มุ่งให้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับหน้าที่ ผู้เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ ในการป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ เป็นสำคัญ	มีผู้แทนของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติ เข้าใจว่ามาตรการดังกล่าว ที่กำหนดไว้เดิมเป็นมติคณะรัฐมนตรี และเป็นระเบียบ ที่กำหนดเพิ่มขึ้น จำเป็นต้องปฏิบัติ โดยเคร่งครัด ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ที่ถูกต้องว่า มาตรการดังกล่าว มิได้แก้ไข หรือยกเลิกระเบียบ ในปัจจุบันแต่อย่างใด แต่เป็นเพียงแนวทางปฏิบัติเท่านั้น
1. ข้อกำหนด เงื่อนไข ในการประกาศ แจ้งความประกวดราคา	
1.1 ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ เป็นผู้กำหนดแบบบัญชี รายการก่อสร้างขึ้น ตามความเหมาะสมของลักษณะ และประเภทของงาน เพื่อให้ผู้เข้าประกวดราคา กรอกปริมาณวัสดุและราคา ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ ในการตรวจสอบ และเปรียบเทียบกับราคากลาง และราคาของผู้เข้าประกวดการรายอื่น ๆ	มีผู้สงสัยว่า ใครเป็นผู้กำหนดรายการ ปริมาณวัสดุ และ ราคาตามข้อกำหนดเดิม การกรอกรายการจำเป็นต้องกรอกทุกรายการใน บัญชีตัวอย่าง และใช้กับงานก่อสร้าง ทุกประเภทหรือไม่ ฯลฯ ซึ่งความ มุ่งหมายแท้จริง ที่กำหนดแบบบัญชีแสดงปริมาณวัสดุ และราคานั้น เป็น เพียงบัญชี ที่ยกขึ้นมาเป็นตัวอย่างเท่านั้น จึงต้องแก้ไขถ้อยคำและข้อความ ให้ถูกต้องชัดเจนดังกล่าว
1.2 หากจะกำหนดลักษณะหรือยี่ห้อสิ่งของในรายการก่อสร้าง ก็ให้ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ที่ สร 0203/ว 52 ลงวันที่ 28 มีนาคม 2520	ความหมาย และถ้อยคำชัดเจนแล้ว ไม่มีแก้ไข
1.3 ให้กำหนดเวลาการก่อสร้างแล้วเสร็จ ไว้ในแจ้งความประกวดราคา เว้นแต่กรณี ที่ไม่สามารถกำหนดเวลา การก่อสร้างได้	ความหมาย และถ้อยคำชัดเจนแล้ว ไม่มีแก้ไข
2. การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าประกวดราคา	

มาตรการเพื่อป้องกันการทุจริต และประพฤตินิชอบ เกี่ยวกับ การประกวดราคาก่อสร้างที่แก้ไขปรับปรุงใหม่ (1)	เหตุผล (2)
2.1 ในการประกวดราคาก่อสร้าง วงเงินตั้งแต่ ๑ ล้านบาทขึ้นไปโดยปกติ ผู้เข้าประกวดราคา จะต้องเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ซึ่งจดทะเบียนในประเทศไทย ทั้งนี้ไม่บังคับ ถึงการประกวดราคาก่อสร้าง ระหว่างประเทศ และการประกวดราคา ก่อสร้าง ซึ่งเป็นโครงการเงินกู้จากต่างประเทศ เว้นแต่การทำสัญญาก่อสร้าง ซึ่งบริษัท ต่างประเทศ จะต้องตั้งตัวแทนจดทะเบียน เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายไทย	มีปัญหาสำหรับบางหน่วยงาน ซึ่งเห็นว่าการกำหนดให้ต้องจดทะเบียนเป็นนิติบุคคล อาจทำให้ราคาก่อสร้างสูง โดยเฉพาะในท้องที่ ทุรกันดาร มักหาตัวผู้รับเหมา ที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลยาก ขณะเดียวกัน ผู้รับเหมาในส่วนกลาง ก็ไม่สนใจเข้าประกวดราคา ปัญหาดังกล่าว ความเห็นส่วนใหญ่ ของผู้แทนส่วนราชการหน่วยงาน ของรัฐและรัฐวิสาหกิจ ที่เข้าร่วมประชุม และความเห็น ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง กับการพิจารณา กำหนดมาตรการนี้ เห็นว่า ยัง ไม่สมควรแก้ไข เหตุผลก็คือ ปัจจุบันผู้รับเหมาทำงาน ในท้องถิ่น ปฏิบัติงาน ต่ำกว่ามาตรฐาน คำนึงถึงปริมาณ มากกว่าคุณภาพ นอกจากนั้น ยังมีปัญหา ที่งาน อันทำให้เกิดความเสียหาย แก่ราชการเป็นอย่างยิ่ง อย่างไรก็ดีควรปรับ ปรุง ถ้อยคำใหม่เป็น "โดยปกติผู้เข้าประกวดราคา จะต้องเป็นนิติบุคคล ..." เพื่อว่าในกรณีจำเป็น โดยมีเหตุผลสมควร ผู้ปฏิบัติสามารถแก้ไข ข้อขัดข้องได้ ส่วนข้อความอื่นคงเดิม
2.2 ต้องมีวัตถุประสงค์ทำการรับเหมาก่อสร้าง	ความหมาย และถ้อยคำชัดเจนแล้ว ไม่มีแก้ไข
2.3 ในกรณีจำเป็นต้องกำหนดผลงานก่อสร้าง และความชำนาญในการรับเหมาก่อสร้าง ให้กำหนด ได้ตามความจำเป็นของงาน แต่จะต้องคำนึงถึง ลักษณะสภาพของงาน เช่น ผู้รับเหมาบางราย อาจเคยทำงานราคา งานร้อยละ บาทมาแล้ว แต่งานนั้น อาจเป็นเพียงงานสร้างบ้านพัก เจ้าหน้าที่ 1,๐๐๐ หลัง ราคางานจึงสูง แต่สภาพงานไม่มีคุณค่าพอ เมื่อเปรียบเทียบกับงาน ที่จะต้องประกวดราคา ซึ่งอาจเป็นตึก 6 ชั้น เชื้อเพลิง หรือสะพาน ซึ่งต้องใช้เทคนิคแตกต่างไป จากบ้านพักตามปกติเป็นอันมาก	แก้ไขข้อความเดิม "หรือเอกชนที่ทางราชการ เชื่อถือได้นั้นควรมีผล งานประเภทเดียวกันมาแล้ว" เป็น "หรือเอกชนที่หน่วยงาน นั้นพิจารณาเห็นว่า ควรเชื่อถือได้ และควรมีผลงาน ประเภทเดียวกันมาแล้ว" และตัดข้อความเดิม "และจะต้องคำนึงถึง ผลงานก่อสร้าง ที่ได้ดำเนินการ ติดต่อกันมาไม่น้อยกว่า 3 ปี ถึงวันที่เข้าประกวดราคา" ออก

มาตรการเพื่อการป้องกันการทุจริต และประพฤติดมิชอบ เกี่ยวกับ การประกวดราคาก่อสร้างที่แก้ไขปรับปรุงใหม่ (1)	เหตุผล (2)
ใบรับรองผลงานก่อสร้าง ของผู้เข้าประกวดราคาฯ ต้อง เป็นคู่สัญญา โดยตรงกับทางราชการ องค์การ หรือ หน่วยงานของรัฐ หรือเอกชนที่หน่วยงานนั้น พิจารณา เห็นว่าควรเชื่อถือได้ และควรมีผลงานประเภทเดียวกัน มาแล้ว	
3. การแบ่งงวดงาน การจ่ายเงิน กำหนดเวลาแล้วเสร็จ และ ส่งมอบงาน	
3.1 ให้แบ่งงวดงาน ตามขั้นตอนของการทำงาน ให้ สัมพันธ์กับการจ่ายเงินแต่ละงวด	
3.2 ให้กำหนดงวดงาน งวดการจ่ายเงินไว้ให้ทราบอย่าง แน่นอนชัดเจน ในแจ้งความประกวดราคา และให้อยู่ใน วิสัย ที่ผู้รับเหมาจะปฏิบัติได้ ในกรณีที่มีการก่อหนี้ ผูกพันงบประมาณข้ามปี ควร กำหนดเป็นอัตราร้อยละของจำนวนเงิน ที่จะต้องจ่าย และ จำนวนปีที่จะต้องก่อหนี้ผูกพันไว้ ในเงื่อนไขแจ้ง ความ ประกวดราคาด้วย	ข้อกำหนดใน 3.1-3.2 แก่ถ้อยคำ และข้อความใหม่ให้ ความ ชัดเจน สำหรับแผนการปฏิบัติงาน (Progress Chart) ข้อกำหนด เดิมนั้น ปกติเป็นเรื่องที่ผู้รับจ้าง ต้องจัดทำขึ้นอยู่แล้ว จึงไม่ จำเป็นต้องกำหนดเอาไว้อีก ส่วนการก่อหนี้ผูกพันงบประมาณ ข้ามปี นั้น มีบางกรณี ที่ระยะเวลาการก่อหนี้ผูกพัน เกินกว่า ระยะเวลาก่อสร้างที่กำหนด บางกรณีแม้จะอยู่ภายในระยะเวลา ของการก่อสร้าง แต่เมื่อไม่ได้กำหนด อัตราการจ่ายเงิน ไว้ใน แต่ละปี อาจเป็นสาเหตุ ให้แบ่งจ่ายเงินแต่ละปีโดย ปราศจาก เกณฑ์ที่แน่นอน จึงควรให้กำหนด ไว้ในเงื่อนไขแจ้งความ ประกวดราคาด้วย
4. วิธีประกาศประกวดราคา ส่วนราชการ หน่วยงานของ รัฐและรัฐวิสาหกิจ ที่จะมีการประกวดราคา การก่อสร้าง ต้องเปิดเผย ประกาศ แจ้งความประกวดราคา โดยเปิดเผย ณ หน่วยงาน และหรือศาลากลางจังหวัด ที่จะมีการก่อสร้าง ในจังหวัดนั้น ส่วนการจะประกาศแจ้งความ โดยวิธีอื่นใด นอกเหนือจากที่ระบุไว้แล้ว ให้เป็นไปตามความเหมาะสม แห่งท้องถิ่นนั้น ๆ	ตัดข้อความว่า "...โดยให้ส่งถึง อ.ส.ม.ท..."ออก เพื่อให้ได้ ความหมายสมกับความต้องการ ที่จะให้เจ้าหน้าที่ของส่วน ราชการ หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ รับผิดชอบประกาศ แจ้งความประกวดราคาใน กำหนดเวลา 3 วันทำการ นับตั้งแต่ วันที่ผู้มีอำนาจ ลงนามในประกาศแล้ว กำหนดเวลา 3 วัน ทำ การดังกล่าว เห็นว่าเพียงพอและอยู่ในวิสัยที่ เจ้าหน้าที่สามารถ ทำได้ การจะส่งถึง อ.ส.ม.ท. หรือกรมประชาสัมพันธ์ (มติ คณะรัฐมนตรี ให้ส่งกรมประชาสัมพันธ์ เพิ่มขึ้นอีกแห่งหนึ่ง

มาตรการเพื่อการป้องกันการทุจริต และประพฤติดมิชอบ เกี่ยวกับ การประกวดราคาก่อสร้างที่แก้ไขปรับปรุงใหม่ (1)	เหตุผล (2)
ในกรณีที่วงเงินค่าก่อสร้างตั้งแต่ 1 ล้านบาทขึ้นไป ให้ส่ง ประกาศแจ้งความ ประกวดราคาก่อสร้างไปให้ อ.ส.ม.ท. (องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย) ภายใน 3 วันทำ การ นับแต่วันที่ ได้ลงนามในประกาศ แจ้งความประกาศ ราคา อ.ส.ม.ท. จะเป็นผู้ประกาศ แจ้งความประกวดราคา ทางสำนักข่าวแห่งชาติ, โทรทัศน์สีช่อง 9 ทางสถานีวิทยุ ท.ท.ท.ภาคปกติ และในรายงานข่าวประจำวัน ทั้งนี้ ให้ส่งประกาศ แจ้งความประกวดราคา ให้กรม ประชาสัมพันธ์ด้วย	ด้วย) ใน เวลาที่วันนั้นเป็นเรื่องของระยะทาง และวิธีการส่ง ซึ่ง ย่อมแตกต่างกัน ไม่อาจกำหนดได้ว่าควรเป็นกี่วัน
5. การขายแบบรูปรายการ ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของ รัฐและรัฐวิสาหกิจ	ความหมาย และถ้อยคำชัดเจนแล้ว ไม่มีแก้ไข
5.1 กำหนดราคาขายแบบรูปรายการในราคาพอสมควร โดยไม่หวัง ส่วนเกินของค่าใช้จ่ายเป็นรายได้ของส่วน ราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ หรือเพื่อหวัง ส่งเป็นรายได้แผ่นดิน	ความหมาย และถ้อยคำชัดเจนแล้ว ไม่มีแก้ไข
5.2 ไม่กำหนดราคาขาย แบบรูปรายการในอัตราร้อยละ ของราคากลาง หรือวงเงินงบประมาณที่ได้รับ เพื่อ หลีกเลี่ยง มิให้ผู้เข้าประกวดราคา ทราบราคากลาง หรือ วงเงินงบประมาณก่อสร้าง	ความหมาย และถ้อยคำชัดเจนแล้ว ไม่มีแก้ไข
5.3 ขายแบบรูปรายการ ณ หน่วยต้นสังกัด และหาก สามารถจะขาย ณ หน่วยงานย่อย ที่มีการก่อสร้างได้ก็ให้ กระทำด้วย	สถานที่ขายรูปแบบรายการ ซึ่งกำหนดให้ขาย ณ หน่วยงานย่อย ด้วยนั้น บางกรณีอาจเป็นปัญหา สำหรับหน่วยงานผู้ปฏิบัติ สมควรแก้ไขให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ สามารถใช้ดุลพินิจได้ตามความจำเป็น จึงต้องแก้ไขถ้อยคำ และ ข้อความให้เหมาะสม

มาตรการเพื่อการป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ เกี่ยวกับ การประกวดราคาก่อสร้างที่แก้ไขปรับปรุงใหม่ (1)	เหตุผล (2)
5.4 สถานที่ขายแบบรูปรายการ ต้องเป็นสถานที่ที่ผู้ ต้องการซื้อแบบสามารถ ติดต่อได้สะดวก ไม่ใช่เขตหว ห้าม	ความหมาย และถ้อยคำชัดเจนแล้ว ไม่มีแก้ไข
5.5 เตรียมแบบรูปรายการไว้ให้มากเพียงพอ กับความ ต้องการของผู้ที่จะซื้อแบบ	ความหมาย และถ้อยคำชัดเจนแล้ว ตัดคำว่า"ต้อง" ออก
5.6 เปิดโอกาสให้ผู้ซื้อแบบ ที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไข หรือข้อกำหนด ได้ซื้อแบบรูปรายการ ได้เท่าเทียมกัน	ข้อกำหนดเดิม อาจเป็นปัญหาทำให้เข้าใจได้ว่า การขายรูปแบบ รายการ แก่ผู้ที่ต้องการนั้น ผู้ซื้อต้องการมากเท่าใดก็ได้ จึงต้อง แก้ไขถ้อยคำให้ เหมาะสมและชัดเจน กล่าวคือ ผู้ที่มีสิทธิจะซื้อ รูปแบบรายการ ต้องมีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไข หรือ ข้อกำหนดตามเงื่อนไข แจ้งความประกวดราคา
6. การรับซองและการเปิดซองประกวดราคา การยกเลิก การประกวดราคา	แก้ไขถ้อยคำ และข้อความให้ชัดเจน โดยรวมข้อ 6 และ 7 เข้า ด้วยกัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ได้ทราบโดยแน่ชัดว่า เงื่อนไข หรือ ข้อสาระสำคัญใดที่ กำหนดไว้ในเงื่อนไขประกาศ แจ้ง ความประกวดราคาแล้ว หากมีการผิดพลาด ในขั้นเปิดซอง ประกวดราคา จะรับพิจารณาหรือผ่อนผันใด ๆ ไม่ได้ขณเดียว กัน ข้อผิดพลาดหรือบกพร่อง ซึ่งเห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย และมี กำหนดไว้ใน เงื่อนไขประกาศ แจ้งความประกวดราคา ให้ผ่อน ผันได้ ก็ให้คณะกรรมการเปิดซองประกวดราคา หรือผู้ที่มี อำนาจกำหนดเงื่อนไขประกาศ แจ้งความอำนาจกำหนดเงื่อนไข ประกาศ แจ้งความประกวดราคามองผ่าน ให้แก้ไขเมื่อเห็นว่ามี เหตุผลสมควร
6.1 การเปิดซองประกวดราคา ถ้าไม่ใช่เป็นการผิดพลาด ในเงื่อนไข หรือข้อสาระสำคัญ ซึ่งกำหนดไว้ ในแจ้งความ ประกวดราคาแต่เป็นการผิด พลาดเล็กน้อย เช่น ไม่ขีดฆ่า อากรแสตมป์ ให้พิจารณาผ่อนปรน ให้ผู้เข้าประกวดราคา	

มาตรการเพื่อป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ เกี่ยวกับ การประกวดราคาก่อสร้างที่แก้ไขปรับปรุงใหม่ (1)	เหตุผล (2)
โดยไม่ตัดผู้เข้าประกวดราคานั้นออก	
6.2 ในการเปิดซองประกวดราคา นอกจากพิจารณา โดย ถือหลัก ราคารวมสุดท้าย เป็นเกณฑ์พิจารณาตัดสินแล้ว ให้พิจารณาราคาต่อหน่วย (Unit Cost) ของแต่ละรายการ ตามที่กำหนดในข้อ 1.1 ว่าถูกต้องเหมาะสม ตามความ เป็นจริง หรือไม่ประกอบด้วย	
6.3 การประกวดราคาคราวใด หากมีการรวมหัวกัน (ฮั้ว) หรือมีหลักฐาน ให้เชื่อได้ว่า การดำเนินการประกวดราคา คราวนั้นกระทำไป โดยไม่สุจริต หรือมีเหตุอันสมควร ยกเลิก เพื่อทำการประกวดราคาใหม่ ก็ให้ยกเลิกราคาใหม่ ก็ให้ยกเลิกการประกวดราคาคราวนั้น โดยไม่ต้องเกรงว่า จะเกิดปัญหา เรื่องสิ้นเปลืองเวลาประกวดราคาใหม่ หรือ จะทำงานไม่ทันปีงบประมาณ	

(สำเนา)

ที่ สร 0203/ว 52

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

28 มีนาคม 2520

เรื่อง การระบุคุณลักษณะเฉพาะของสิ่งของหรือยี่ห้อสิ่งของ

เรียน ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือที่ สร 0203/ว 157 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2519

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาบันทีกที่ สร 1001/223 ลงวันที่ 18 มีนาคม 2520

ตามที่ได้ยื่นยันมติคณะรัฐมนตรี เห็นชอบด้วยในหลักการ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจ้างและการพัสดุ ของส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจ ตามที่กระทรวงการคลัง
เสนอ รวม 3 ประการ ความแจ้งอยู่แล้วนั้น

บัดนี้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้เสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาทบทวนมติ เกี่ยวกับการซื้อ
สิ่งของ โดยการระบุคุณลักษณะหรือยี่ห้อ ตามนัยข้อเสนอของกระทรวงการคลังข้อ 1 ตามหนังสือที่ สร 0203/ว
157 ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2519 เพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องชัดเจน สำหรับการ
กำหนดรายการก่อสร้าง ในการจ้าง หรือการสั่งซื้อสิ่งของโดยทั่วไป ความละเอียดปรากฏตามสำเนาบันทีก ที่ได้
ส่งมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรี ได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2520 ลงมติรับทราบ และให้ถือปฏิบัติต่อไปได้
ตามที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอ

จึงเรียนยืนยันมา เพื่อถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ปลั่ง มีจุล

(นายปลั่ง มีจุล)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติกรรม

โทร. 2810007

(สำเนา)

ด่วนมาก บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ สร 1001/223 วันที่

เรื่อง การระบุคุณลักษณะเฉพาะ ของสิ่งของ หรือยี่ห้อสิ่งของ

เรียน ท่านรองนายกรัฐมนตรี (นายอัมพร จันทรวจิตร)

ตามที่กระทรวงสาธารณสุข ได้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเสนอว่า ตามมติคณะรัฐมนตรี แจ้งตาม สร 0203/ว 157 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2519 ซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ ตามข้อกำหนดของกระทรวงการคลัง ข้อ 1 มิให้กำหนดรายละเอียดของงาน หรือลักษณะเฉพาะ (Specifications) ของสิ่งของที่จะซื้อให้ใกล้เคียง กับยี่ห้อหนึ่งยี่ห้อใด โดยเฉพาะนั้น เป็นปัญหาในการปฏิบัติ ที่จะนำวัสดุมาใช้ ในการก่อสร้างเพราะวัสดุก่อสร้าง ที่ใช้อยู่ในประเทศขณะนี้ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ของกระทรวงอุตสาหกรรม ยังมิได้กำหนดมาตรฐาน ไว้อีกเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะวัสดุ ด้านสถาปัตยกรรม เช่น สี, กระเบื้อง, ยาง, วัสดุฝ้าเพดานทุกชนิด, ดวงโคม และอุปกรณ์ประกอบ ฯลฯ ว่ากระทรวงอุตสาหกรรม จะกำหนดขึ้น ได้ครบก็ต้องใช้เวลาเป็นปี ส่วนมากห้ามมิให้กำหนดลักษณะเฉพาะ ของสิ่งของให้ใกล้เคียง กับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง และให้กำหนดรายละเอียด ของสิ่งของในสาระสำคัญเท่านั้น ก็พบว่า จะเป็นการตรวจรับสิ่งของ เป็นอย่างมาก และไม่ทำให้บังคับเกิดผลดี แก่ทางราชการ กลับจะเป็นการเสียเปรียบ ผู้รับจ้างตลอดเวลา ตัวอย่าง เช่น การกำหนดสี ในการทาอาคารจะกำหนดได้เพียงแต่ ว่า สีพลาสติก หรือสีน้ำมัน ชนิดทาทนออก หรือทาทนใน ที่ผลิตภายในประเทศ หรือต่างประเทศเท่านั้น การกำหนดกว้าง ๆ ดังกล่าวนี้อ ผู้รับจ้างจะนำของ ที่มีราคาต่ำสุด และคุณภาพต่ำสุด มาใช้กับอาคารโดย ที่หน่วยราชการ จะไม่สามารถควบคุมได้ เพราะได้นำของมาใช้ ตามข้อกำหนดแล้ว แต่ถ้าระบุยี่ห้อของ ซึ่งแยกคุณภาพออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยใช้ราคาเป็นหลักแล้ว ก็จะสามารถเลือกของที่มีคุณภาพที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันมาใช้ได้ แต่เนื่องจากการระบุยี่ห้อสิ่งของเป็นการขัดต่อมติคณะรัฐมนตรี กระทรวงสาธารณสุข จึงเห็นควรให้ระบุราคาสิ่งของเป็นเกณฑ์เพื่อผู้รับจ้างจะได้เสนอราคาได้ถูกต้อง และทราบว่าจะนำมาใช้นั้น อยู่ในเกณฑ์คุณภาพใด และในทางปฏิบัติ ควรให้คณะกรรมการตรวจการจ้าง เป็นผู้พิจารณาคัดเลือกสิ่งของต่าง ๆ ในเกณฑ์ราคาที่กำหนดไว้แต่ทั้งนี้ อาจจะเป็นปัญหา ถ้าปรากฏว่าสิ่งของ ได้ขึ้นราคาไปมาก กระทรวงสาธารณสุข จึงเสนอขอ ทบทวน มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และคณะรัฐมนตรี ได้ประชุมปรึกษา เมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2520 แล้วมีมติมอบ

ให้ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี รับไปเชิญผู้ที่เกี่ยวข้อง มาพิจารณาเรื่องนี้ และให้เสนอคณะรัฐมนตรี พิจารณาในวันพุธที่ 23 มีนาคม 2520 อีกครั้งหนึ่ง นั้น

กระผมได้เชิญ ผู้แทนกรมโยธาธิการ สำนักงบประมาณ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และคณะอนุกรรมการ พิจารณาปรับปรุงระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจ้างและการพัสดุ พิจารณาร่วมกันแล้ว มีความเห็น ขอให้นำเสนอ คณะรัฐมนตรีพิจารณา ทบทวนมติคณะรัฐมนตรี ในส่วนที่เกี่ยวกับการห้ามระบายซื้อ และห้ามมิให้กำหนดลักษณะเฉพาะ ของสิ่งของที่จะซื้อให้ใกล้เคียง กับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่งโดยเฉพาะ ดังต่อไปนี้

หลักการซึ่งเป็นมติคณะรัฐมนตรี แจกตามหนังสือเวียน ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร 0503/ว 87 ลงวันที่ 24 กันยายน 2507 ซึ่งกำหนดว่า รายการวัสดุก่อสร้าง ห้ามระบายซื้อ เป็นการเจาะจงตายตัว แต่ให้ใช้วัสดุอื่นที่มีคุณภาพเทียบเท่าได้นั้นคงยังถือปฏิบัติอยู่ และไม่ขัดหรือแย้งกับหลักการที่กระทรวงการคลังเสนอ คณะรัฐมนตรี แจกตามหนังสือเวียนสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร 0203/ว 157 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2519 ซึ่งกำหนดไว้ในข้อ 1 ว่า การจ้างหรือซื้อทรัพย์สิน ให้กำหนดรายละเอียดของงานหรือลักษณะเฉพาะของสิ่งของในสาระสำคัญ และห้ามมิให้กำหนดลักษณะเฉพาะของสิ่งของที่จะซื้อให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือของผู้ขายรายหนึ่งโดยเฉพาะกล่าวคือ การห้ามระบายชื้อยี่ห้อเป็นการเจาะจงตายตัว หรือการห้ามกำหนดลักษณะเฉพาะของสิ่งของ ที่จะซื้อให้ใกล้เคียงกับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือของผู้ขายรายหนึ่งโดยเฉพาะนั้น สาระสำคัญก็เพื่อให้ทางราชการได้มีได้มีโอกาสเลือกสิ่งของตามที่ต้องการ และได้ประโยชน์ ภายในวงเงินงบประมาณ ที่มีอยู่มากที่สุด ซึ่งในขณะเดียวกัน ก็เพื่อเปิดโอกาสให้เป็นธรรม แก่ผู้ที่เข้าแข่งขันเสนอราคา กับทางราชการด้วย

เมื่อเกิดขัดข้อง หรือปัญหาตามความเข้าใจ ของกระทรวงสาธารณสุขดังกล่าว จึงเห็นควรซ่อมความเข้าใจ และกำหนดแนวทางปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ถูกต้องชัดเจนเสียใหม่ สำหรับการกำหนดรายการก่อสร้างในการจ้าง ดังนี้

1. กรณีที่มีมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือกระทรวงอุตสาหกรรมรับรองแล้ว หรือมีมาตรฐานที่ส่วนราชการอื่น เช่น สำนักงบประมาณได้กำหนดไว้ ก็ให้ระบุตามมาตรฐานนั้นได้ตามความจำเป็น
2. กรณีที่สิ่งของ ยังไม่ได้กำหนดมาตรฐานดังกล่าวตามข้อ 1 แต่ส่วนราชการ มีความจำเป็นต้องใช้สิ่งของ ซึ่งเห็นว่ามีความปลอดภัย เป็นที่นิยมใช้กันในขณะนั้น และมีความจำเป็น ต้องระบายซื้อยี่ห้อสิ่งของ ก็ให้ระบายซื้อยี่ห้อสิ่งของนั้น ๆ ได้ แต่ต้องให้มากที่สุดยี่ห้อสิ่งของนั้น ๆ ได้ แต่ต้องให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถระบายได้ และให้ถือเป็นหลักการว่า สิ่งของที่มีคุณภาพเทียบเท่า กับยี่ห้อที่ระบุก็ให้ใช้ได้ด้วย ทั้งนี้ การระบายซื้อดังกล่าวให้พยายามสนับสนุนผลิตภัณฑ์ หรือกิจการของคนไทย ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจ้างฯ ข้อ 2 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ ข้อ 3

ในกรณีที่ผู้เสนอ ขอใช้สิ่งของที่มีคุณภาพดีกว่า หรือเทียบเท่ากับสิ่งของ ตามที่ส่วนราชการระบุซื้อยี่ห้อไว้ ก็ให้ผู้เสนอพิสูจน์ ให้เป็นที่เชื่อถือ และยอมรับของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ไม่น้อยกว่า 3 คน ซึ่งส่วนราชการแต่งตั้งขึ้น จากผู้ชำนาญการ หรือผู้แทน ของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ถ้าคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ยอมรับรองสิ่งของนั้น ก็ให้ส่วนราชการ ยอมรับว่าเป็นสิ่งของเทียบเท่าได้ ความเห็นของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ถือเป็นที่สุดเฉพาะคราวนั้น

ส่วนการซื้อสิ่งของโดยทั่วไปนั้น กระผมเห็นควรให้คงถือปฏิบัติต่อไป ตามมติคณะรัฐมนตรีเดิม ตามนัยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร 0403/ว 93 ลงวันที่ 7 พฤศจิกายน 2512 และที่ สร 0203/ว 157 ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2519 ซึ่งห้ามมิให้ กำหนดลักษณะเฉพาะ ของสิ่งของที่จะซื้อให้ใกล้เคียง กับยี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่ง หรือของผู้ขายรายใดรายหนึ่ง และห้ามระบุยี่ห้อสิ่งของ ที่ต้องการจะซื้อทุกชนิด เว้นแต่ที่มีข้อยกเว้นไว้ เช่น ยารักษาโรค เครื่องอะไหล่ เป็นต้น ซึ่งกำหนดให้ระบุยี่ห้อได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ยังไม่เป็นปัญหาที่ควรพิจารณาแก้ไขในคราวนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและมีบัญชา

(ลงชื่อ) พลโท บุญเรือน บัวจรรณู

(บุญเรือน บัวจรรณู)

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

18 มีนาคม 2520